

סמינר מנהיגות ודמוקרטיה- המכינה הקדם צבאית הדרוזית כרם- אל

מאת, זהבה חן

ב- 17 וב- 18 לאוקטובר יצאתי יחד עם חניכי המכינה הקדם צבאית הדרוזית כרם- אל לסמינר מנהיגות ודמוקרטיה בירושלים. יוניס וודיע המדריכים המסורים ליוו 16 חניכים המגיעים יישובים שונים בגליל ושהמכנה המשותף לכולם: להקדיש מזמנם שנת לימוד והכשרה לקראת שירות משמעותי בצה"ל.

לקראת הסמינר בירושלים הובלתי שבוע הכנה, שבו למדו החניכים על מהות המשטר הדמוקרטי בישראל, עקרונות הדמוקרטיה, שלוש הרשויות, איזונים ובלמים, מבנה ותפקידי הכנסת כבית הנבחרים וכרשות המחוקקת, מבנה ותפקידי המערכת המשפטית בהתמקדות על תפקידי בית המשפט העליון כבית משפט לערעורים וכבג"צ. דגש הושם על מונחים ומושגים הקשורים למעורבות אזרחית ודמוקרטיה. חידוד המושגים בעברית היה נחוץ, מאחר וחניכים רבים נחשפו למושגים אלה רק בשפה הערבית.

היום ראשון לסמינר, התמקד בהכרת ירושלים ובמורכבותה לאורך ההיסטוריה. המסלול כלל מורשת קרב וסיפורי מנהיגות: ארמון הנציב, רמת רחל, משכנות שאננים וגבעת התחמושת. את הסיור הדריך במקצועיות ומכל הלב המתנדב הנפלא שלנו, גיל נעמן. כאישה יחידה "בכוח" הרגשתי ממש אמא "פולנייה", ולקחתי אחריות על ארגון ארוחת הצהריים בגן הפעמון: המון חומוס, פיתות, סלטים, נקניקים, ירקות וחטיפים. הזדמנות מצוינת למנוחה.

סגרנו את היום בגבעת התחמושת. גיל הצליח לגרום לחניכים הזדהות והתרגשות רבה למקום ולסיפור הקרב, באמצעות סיפורי הגבורה והרעות: בעיקר בשל הנחישות, האומץ, הקרבה, החברות, והמחויבות ההדדית של הלוחמים- ערכים אתיים שהיו בעיניהם משמעותיים בהתנהגות בזמן לחימה. החוויה המיוחדת נפגמה כאשר החניכים מצאו את הדגל הענק המתנוסס מעל אתר ההנצחה כשהוא בלוי וקרוע. תגלית זו הייתה הזדמנות מצוינת לפעילות אזרחית וחניכים ניסחו מכתב למשרד הביטחון – אגף ההנצחה והתריעו על המפגע תוך דרישה להחלפתו בדגל תקין למען כבוד הנופלים במקום. ראוי לציין כי תגובת משרד הביטחון הייתה מיידית ואנו נמשיך לעקוב.

היום שני לסמינר היה בסימן דמוקרטיה, סיור ראשון החל בבית המשפט העליון בהדרכת ד"ר שי נחשתאי מהמכללה. השתתפה בסיור גם נציגת הקרן הנס זיידל התומכת בפעילות המכללה במכינה הקדם צבאית .

בדרך מבית המשפט העליון לכנסת, קיבלו החניכים שיעור נוסף על סוגי מעורבות אזרחית וציות לשלטון החוק, כאשר נתקלו באוהל מחאה של פעילים מהמגזר הדרוזי שמחו כנגד ניתוק חשמל מבתיהם של 400 משפחות (בעקבות בנייה לא חוקית). בדיוק כשהגענו לאוהל, הגיעו שוטרים לפרק את האוהל. לשאלות החניכים, השוטרים היו מנומסים וסבלניים והסבירו לחניכים, שכל הפגנה מחויבת באישור משטרה על פי חוק, ושאישור המשטרה לאוהל המחאה פג לפני שבוע ושהוא למעשה כבר אינו מאויש ולכן קיבלו הוראה לפרקו. .

השיעור הקצר של החניכים מהשוטרים על דרכי מחאה לגיטימיות וציות לחוק קיבל משמעות נוספת בסיור בכנסת "דמוקרטיה הלכה למעשה". הכנסת הייתה ריקה מחברי כנסת - יום לפני הסיור התקבלה החלטה על פיזור הכנסת בעקבות הקדמת הבחירות, אך הרושם שקיבלו החניכים לא נפגם. הסיור הבהיר לחניכים את החשיבות שבחוקים לקיום חברה דמוקרטית תקינה ומתפקדת..

סמינר זה שקיימנו בירושלים, חידד אצלי את חשיבות קיומם של סמינרים דומים בקרב קבוצות מנהיגות בייחוד ביישובי הפריפריה. כולנו יוצאים מנקודת הנחה שכל בוגר ובוגרת של מערכת החינוך הישראלי צריכים לבקר לפחות פעם אחת במקומות המסמלים את הדמוקרטיה הישראלית, אך המצב אינו כזה: כמו חלק גדול מבין חניכי המכינה שלא ביקרו מעודם במוסדות השלטון הדמוקרטי, ישנם רבים מבני הנוער והצעירים בישראל שלא ביקרו מעודם בכנסת או בבית המשפט העליון. חשיפת תלמידים רבים למוסדות השלטון נעשית "על יבש", באמצעות מידע תיאורטי המועבר בשיעורי האזרחות. הגיע הזמן לשנות מציאות זו ולחייב כל מוסד חינוכי, כחלק מתוכנית הלימודים הפורמאלית, לדאוג שכל התלמידים במוסדות חינוך ישראליים, יבקרו לפחות פעם אחת במשך שנות לימודיהם בכנסת ובבית המשפט העליון. עד אז, חשוב שהמכללה תמשיך להוביל את חשיפה הנוער עם המוסדות המרכזיים במימוש הדמוקרטיה בישראל.

